

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.483/2023/10.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2023. október 17. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete miatt Terhelt1 és társa ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2023. március 22. napján kihirdetett 6.B.18/2021/133. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottak cselekményét társtettesként elkövetett emberölés büntettének kísérleteként [Btk. 160. § (1) bekezdés] minősíti.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatával Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottakat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett (életveszélyt okozó) testi sértés büntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés 1. fordulat]. Ezért Terhelt1 I. r. vádlottat 3 év 4 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra, Terhelt2 II. r. vádlottat pedig 2 év, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. Mindkét vádlottnál – a II. r. vádlott esetében a végrehajtás elrendelése esetére – a végrehajtási fokozatot börtönben határozta meg. Megállapította, hogy a vádlottak, a II. r. vádlott a szabadságvesztés végrehajtásakor, a büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében elrendelte a Sátorlajújhelyi Járásbíróság 2.B.147/2016/102. számú ítéletével kiszabott 1 év 8 hónap, börtön fokozatú szabadságvesztés végrehajtását. Terhelt1 I. r. vádlottat kötelezte továbbá külön 57 261 Ft, Terhelt2 II. r. vádlottat 60 861 Ft, mindkét vádlottat egyetemlegesen 170 359 Ft bűnügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen védelmi fellebbezések bejelentésére került sor. Terhelt1 I. r. vádlott és védője a törvényben biztosított három munkanapos határidőben elsősorban a bizonyítási indítványait elutasítását sérelmezve a határozat hatályon kívül helyezése, másodlagosan felmentés, harmadsorban a büntetés enyhítése érdekében terjesztett elő jogorvoslatot (134. sorszámú elsőfokú bírósági irat). Terhelt2 II. r. vádlott védőjével elsődlegesen szintén a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezéséért, másodlagosan jogos védelmi helyzetre hivatkozással felmentésért, harmadlagosan pedig a büntetés enyhítése céljából éltek perorvoslattal.

[3] Terhelt2 II. r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indoklásában az elsőfokú ítéletet főként a bizonyítási indítványai elutasítása miatt megalapozatlannak tartotta, ezért a szükséges jelentős terjedelmű bizonyításra is utalva fő jogorvoslati célja az ítélet hatályon kívül helyezése. A bizonyítékok értékelését is támadva, érvei szerint a vádlott javára jogos védelmi helyzet állapítható meg, ezért hatályon kívül helyezés hiányában felmentést indítványozott, vagylagosan továbbá a büntetés enyhítését, kitérve rá, hogy a vádlott cselekménye emberölés büntetnének kísérleteként nem értékelhető (8. sorszámú másodfokú irat).

[4] Az ügyészség tudomásul vette mindkét vádlottra nézve az elsőfokú bíróság ítéletét.

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.260/2023/3. számú észrevételében a védelmi perorvoslatokat alaptalannak tartva mindkét vádlottnál az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[6] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[7] A nyilvános ülésen a védők a határozat megalapozatlanságára hivatkozással az elsőfokú eljárásban indítványozott további bizonyítás elvégzése érdekében változatlanul a határozat hatályon kívül helyezése, másodsorban jogos védelem címén a vádlottak felmentése, végül a büntetés enyhítése mellett érveltek. A II. r. vádlott védője vitatta továbbá, hogy a sértett a cselekménnyel összefüggésben szerzett maradandó fogyatékoság visszamaradásával járó sérülést, amit indítványozott mellőzni a súlyosító körülmények sorából.

[8] A fellebbviteli főügyészség képviselője érdemben módosította az írásbeli átiratát, és a cselekményt a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés büntetnének kísérleteként indítványozta minősíteni. Kifejtette, hogy a vádlottak tudattartalmát

illetően a cselekmény feltárt jellemzői az eshetőleges ölési szándékot támasztják alá. Egyéb részekben az ítélet helybenhagyását érintő indítványát fenntartotta.

[9] A nyilvános ülésen megjelent Terhelt2 II. r. vádlott mindenben egyetértett védőjével és a felmentését kérte.

[10] A jogorvoslatok nem alaposak.

[11] Az ítéltábla – a vádlotti és védői fellebbezések okára és irányára figyelemmel – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására, az intézkedés alkalmazására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is.

[12] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, és az ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[13] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és döntően megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, mely bizonyos – a törvényszék által egyébként bizonyítottanak talált, büntetőjogilag releváns – tények tekintetében részben hiányos volt [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont], ami azt eredményezte, hogy a cselekmény egyes részleteit elnagyoltan állapította meg, holott igen terjedelmes bizonyítást folytatott le a bírósági szakaszban. A megalapozatlanság azonban csak részbeni és a másodfokú eljárásban orvosolható volt, mely hibát a felülbírálat során ki is kellett küszöbölni (EBH2019. B.9., BH2019. 220).

[14] A megalapozatlanság tehát nem teljes, hiszen a bíróság megállapított tényállást és nincs szó teljes felderítetlenségről sem, ezért a védők érveivel szemben ténybeli okból nem kerülhetett sor a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezésére (ennek perjogi oka sem volt). Ezen túl rögzítendő, hogy a tényállás nem fő részeiben, hanem csak a fő részeket összekapcsoló ún. átkötő, kétségtelenül jelentős, de a vádlotti oldal felelősségét meg nem kérdőjelező tények tekintetében volt részben megalapozatlan, nem pedig a védők által jelzett okok miatt.

[15] Az ítéltábla a tényállást ezért a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében az elsőfokú bíróság által vizsgált bizonyítékok tartalma alapján a következők szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

[16] Elsőfokú ítélet [12] bekezdés: Amikor a vádlottak és tanú1 sértett összeszólalkoztak, már sötét volt, de a cím30 utcán található közvilágítás működött, emiatt a helyszín jól belátható volt. Terhelt1 I. r. vádlott a cselekmény során egy kb. 1 méter hosszúságú arany színű nyéllel ellátott ún. szamuráj díszkardot használt, míg Terhelt2 II. r. vádlottnál egy annál hosszabb, fekete markolatú díszkard volt.

[17] [13] bekezdés: A vádlottak sértetthez intézett fenyegetései – „Most meghalsz! Megölünk te egyéb1 kutya!” – a sértett életének kioltására irányultak.

[18] Az ítéltábla a tényállást elsősorban a személyi bizonyítás anyaga, a sértett illetőleg a cselekményt részben követlenül észlelő tanúk nyomozás során előadott vallomásai [tanú1 (nyomozási irat 213. oldal), tanú2 (nyomozási irat 233. lapszám), tanú3 (243. oldal), tanú4 (253. oldal), tanú5 (261. lapszám)] alapján egészítette ki, illetve helyesbítette, mely bizonyítékokat az elsőfokú bíróság a vádlottak tagadó tartalmú és a tárgyalási szakra megváltoztatott tartalmú vallomásokkal szemben mérlegelő tevékenysége során – helyesen – elfogadott, de ennek ellenére a megfelelő részletességgel mégsem rögzítette a tényeket, holott arra adott volt a perjogi lehetőség és az nem is mellőzhető a valósághű tényállás, valamint a cselekmény helyes minősítése érdekében. A helyszín látási viszonyainak rögzítésére pedig a nyomozó hatóság által elvégzett szemle megállapításai (nyomozási irat 407. lapszám) valamint a fényképmelléklet (427-448. oldal) adatai alapján kerülhetett sor, de rámutat az ítéltábla, hogy a törvényszék által kihallgatott tanú9 tanú szintén arról számolt be, miszerint az utcai közvilágítás működött (16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 11. oldal).

[19] A kisebb kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a másodfokú eljárásban irányadó volt a Be. 593. § (3) bekezdésének megfelelően.

[20] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat alaposan, több oldalról megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint külön és kölcsönhatásukban együtt is gondosan értékelte. Ezen értékelő tevékenységéről a törvénytől és a bírói gyakorlattól elvártaktól jóval nagyobb részletességgel és helytállóan számot adott. Mérlegelés körébe vonta a vádlottakat mentő és terhelő adatokat, s nem tévedett, amikor a tényállást elsősorban tanú1 sértett nyomozási vallomására alapította, melyet az azzal összhangban álló közvetlen személyi bizonyítékok, így tanú2, tanú3 és tanú4, tanú5 tanúk vallomása, továbbá a szemle, a bizonyítási kísérlet és a sértetti sérülést leíró orvosszakértői vélemény is megerősítettek.

[21] A bizonyítékok értékelése és az indokolás kapcsán ugyanakkor megjegyzendő, hogy a sértett és a cselekményt észlelő más személyek rendőrség által készített büntető feljelentésbe (nyomozási irat 65-69.) foglalt előadása és ezen vallomásról az intézkedő rendőrök tanúvallomása nem értékelhető a vádlottak terhére, mert nem igazoltak az alakszerű törvényi figyelmeztetések, melyeket a törvény megkíván a tanúk esetében. A cselekményt észlelő személyek pedig tanúk, s a rendőrök által rögzítettek vallomások, melyek csak akkor képezhetik értékelés alapját, ha a törvényi előírások szerint a tanúzási figyelmeztetésre sor került. Mindennek azonban nem volt érdemi jelentősége, mert a tanúk kihallgatására később szabályosan sor került, a rendőri jelentés pedig más adataiban szintén a tényállásban foglaltakat támasztotta alá.

[22] A törvényszék megalapozottan utasította el a védői bizonyítási indítványokat és annak megfelelő indokát is adta, mellyel az ítéltábla egyetértett. További tanúk kihallgatására, kutatására, tartózkodási helyük megállapítására nem volt szükség, a bíróság így is messzemenően eleget tett a védelmi indítványoknak más részben, amikor az I. r. vádlott alibijére vett fel bizonyítást, mely nélkül is meg lehetett volna állapítani egyébként a tényállást megalapozottan.

[23] A másodfokon helyesbített tényállás megalapozott, hatályon kívül helyezése szóba sem kerülhetett.

[24] A tényállást sérelmező védelmi fellebbezésekre az ítéltábla kiemeli, hogy a tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, mely szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított és védett a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság úgynevezett „ténybíróági” jellegét. Ezen elvek a felülbírált ügyben maradéktalanul érvényesültek. A védelmi jogorvoslatok részben a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett.

[25] Az elsőfokú bíróság – büntethetőségi akadály hiányában – törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

[26] Elsődlegesen rögzítendő, hogy az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az új törvény enyhébb elbírálást nem eredményez [Btk. 2. § (1), (2) bekezdés].

[27] A vádlottak cselekményét az elsőfokú bíróság társtettesként elkövetett a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérleteként értékelte. E jogi álláspont viszont téves, mert egyetértve a másodfokú bíróság mellett működő fellebbviteli főügyészség módosított indítványával, a vádlottak ölési szándéka tártható fel legalább eshetőleges formában a sértett sérelmére.

[28] Az elkövető aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat (BJE) I.2.A. és B. pontjainak a bíróságokra kötelező iránymutatása szerint a tárgyi (objektív) és alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni. A vádlottak önhibából eredő és ezért a büntetőjogi felelősség alól a Btk. 18. §-a alapján nem mentesítő szokványos ittas állapota miatt azonban jelenleg is irányadó és alkalmazandó, az ittas vagy bódult állapotban elkövetett bűncselekményért való felelősségről szóló III. Büntető Elvi Döntés (BED) értelmében az alanyi oldal nem teljes, vagy hiányzó volta miatt a tárgyi körülményeket kell alapul venni a terhelti tudattartalom vizsgálatakor.

[29] Az irányadó tényállás szerint Terhelt1 I. r. vádlott ittas állapotban a kétségkívül élet kioltására alkalmas nagyméretű szamuráj karddal a megbotló, majd térdelő sértett feje felé mért csapást fentről lefelé közepes erővel, akit közben megöléssel fenyegetett. Terhelt2 II. r. vádlott ugyancsak aktívan vett részt a fenyegetésben majd a sértett támadásában is, mégpedig szintén egy hasonló jellemzőkkel bíró, sőt hosszabb díszkarddal. A sértett további bántalmazása csak védekező magatartása és a cselekményt észlelők közbelépése miatt maradt el. A másodfokú bíróság vizsgálva a tárgyi tényezőket és azon keresztül az alanyi körülményeket, megállapíthatónak tartotta az élet kioltására irányuló szándékot: az elkövetés eszközei, a támadott testtájék, a kifejtett erőbehatás intenzitása, a kialakult súlyos védekezési karsérülés tükrében rögzíthető a testi épség megsértése kapcsán az egyenes, a halálos eredményre nézve pedig legalább az eshetőleges szándék, hiszen karddal fej felé mért csapás halálos sérülést is előidézhethet. Ezért a Btk. 160. § (1) bekezdése alapján az emberölés büntettének kísérlete megállapításának van helye, mely kísérlet [Btk. 10. § (1) bekezdés] befejezett és viszonylag közeli, mert a sértett súlyos, maradandó fogyatékkal járó karsérülést szenvedett. Helytálló viszont a társtettesi elkövetői minőség megállapítása, hiszen a két vádlott cselekvősege időben, térben szorosan kötődik a helyszínhez, összefügg, így a törvényi tényállás keretei közé tartozik, egyben a Btk. 13. § (3) bekezdése alapján szándékegységet teremt.

[30] A súlyosabb minősítés kapcsán utal az ítéltábla a BH.2023. 234. számon közzétett eseti döntésre, mely szerint a kifejezetten élet kioltására szolgáló és alkalmas eszköz használata esetén csak akkor merülhet fel az ölési szándék hiánya, ha az elkövető azt kifejezetten úgy alkalmazza, hogy a halálos eredmény ne állhasson elő, és hatékony intézkedést tesz a halálos eredmény elkerülése érdekében.

[31] A vádlottak által használt eszközök és a kardoknak az irányadó tényállás szerinti használata – mint elkövetési mód – alapján viszont fel sem merül, hogy a vádlottak által

választott elkövetési mód mellett a halálos eredmény bekövetkezésének esélye csekély lett volna.

[32] Az elsőfokú bíróság törvényesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottak nem hivatkozhatnak alappal büntetlenséget biztosító jogos védelemre. E körben is igen részletes indokolást adott azzal a megjegyzéssel, hogy az irányadó tényállás alapján fel sem merülhet jogos védelem.

[33] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket feltárta és mindkét vádlottal szemben tetтарыыos büntetést szabott ki. E büntetések a cselekmény helyes minősítése mellett a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontja szerinti külön enyhítő rendelkezés alkalmazásával tekinthetők törvényesnek, mert az emberölés büntettét a törvény különös része öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, ezért inkább enyhék, súlyosításukra azonban a vádlottak terhére bejelentett ügyészségi fellebbezés hiányában nem volt lehetőség. Túl szigorúnak így értelemszerűen nem minősülnek, következésképp az enyhítésre nem volt alap, ezért a védelmi fellebbezések e részben sem vezethettek eredményre.

[34] Az alkotmánybíróági iránymutatásra [8/2015. (IV. 17.) AB határozat] és a követett rendes bírósági gyakorlatra figyelemmel az ítéltábla vizsgálta a II. r. vádlottnál az előzetes mentesítés lehetőségét, arra azonban a bűncselekmény jellege (közterületen, eszközzel végrehajtott bántalmazás) és kiemelt tárgyi súlya folytán nem látott alapot. Az előzetes mentesítés rendkívüli intézmény (BH1996. 510).

[35] Az ítéletnek Terhelt1 I. r. vádlottnál a korábbi, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés elrendelésére, a két vádlottnál a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsátásra, és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó, egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezései törvényesek.

[36] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a minősítés körében megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával – helyes indokainál fogva – helybenhagyta.

[37] A másodfokú bíróság döntése nem ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletéhez képest, ezért határozata ellen a Be. 615 § (1), (2) bekezdésre figyelemmel másodfellebbezésnek nincs helye.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 6.B.18/2021/133. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.483/2023/10. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2023. október 17.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke